

ВІДГУК

офіційного опонента **Пляшко Ольги Степанівни**
на дисертаційну роботу **Міщук Наталії Володимирівни** на тему
**«Організаційно-економічне регулювання розвитку освіти в системі
конкурентоспроможності молоді на ринку праці України»**,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

Актуальність обраної теми та її зв'язок з науковими програмами

Науково-технічний прогрес, глобалізація та креативність формують сучасні новітні тренди суспільного розвитку. Каталізатором економічного зростання стають інновації. Вони, передусім, неможливі без креативності, а креативність – без відповідних знань і мотивації. В такому контексті освіта і знання є не самоціллю, а інструментом, оскільки через їх капіталізацію відбувається формування конкурентних переваг окремої людини та суспільства загалом. В Україні ключовим є питання відповідності змісту та якості освіти сучасним потребам ринку, а також мотивації здобувачів до набуття якісної освіти та реалізації свого освітньо-професійного потенціалу в національній економіці. Їх вирішення можливе лише за умов комплексного аналізу національних особливостей, наявного потенціалу, існуючих проблем і їх загроз національній економіці та врахування досвіду розвинених країн. Саме тому дисертаційна робота Міщук Н.В., присвячена дослідженню процесів регулювання розвитку освіти в системі конкурентоспроможності молоді на ринку праці України, є своєчасною і актуальною.

Актуальність дисертаційної роботи Міщук Н.В. підтверджується також її відповідністю тематиці науково-дослідної роботи кафедри інформаційних систем у менеджменті Львівського національного університету імені Івана Франка. Зокрема, у рамках тем «Математичні моделі та інформаційні технології в управлінні соціально-економічними процесами» (державний реєстраційний номер 0108U009545) та «Інформаційно-аналітичні технології в управлінні соціально-економічними процесами» (державний реєстраційний номер 0116U001640) дисертантом проаналізовано динаміку і виявлено тенденції економічної активності, зайнятості й безробіття молодих людей на ринку праці України, здійснено оцінювання освітнього потенціалу регіонів України, розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освіти.

Загальна канцелярія
Львівського національного університету імені Івана Франка
Вхідний № 965
18. 10 2019

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і пропозицій здобувача

Дисертаційна робота Міщук Н.В є науковим дослідженням, в якому обґрунтовано нові наукові положення та рекомендації, спрямовані на вдосконалення організаційно-економічного регулювання розвитку освіти в системі конкурентоспроможності молоді на ринку праці України в сучасних ринкових умовах господарювання.

Автор дисертації чітко сформулювала мету, завдання дослідження, виділила особистий внесок у розроблення обраної проблематики, виважено підійшла до обґрунтування основних напрямів дослідження. Зміст дисертації добре структуровано, розділи роботи логічно взаємозв'язані та становлять цілісне наукове дослідження з питань організаційно-економічного регулювання розвитку освіти в системі конкурентоспроможності молоді на ринку праці. Робота виконана в науковому стилі з використанням спеціальної економічної термінології, фундаментальних положень економічної науки, нормативно-правових актів, сучасних теорій з проблем економіки та управління національним господарством, наукових концепцій вітчизняних та зарубіжних вчених щодо проблем регулювання розвитку освіти та забезпечення конкурентоспроможності молоді на ринку праці. Дослідження ґрунтується на статистичних даних Державної служби статистики, аналітичній та статистичній інформації Державної служби зайнятості, інформації Державних програм соціального й економічного розвитку та зайнятості населення. У роботі автором вдало використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: наукового абстрагування, порівняння, аналізу, групування і систематизації, кластеризації, статистичні методи, методи нечіткої логіки та нейромережного моделювання.

Зміст дисертації викладено в чіткій логічній послідовності, що розкриває суть дослідження і відображає внесок автора у поглиблення теоретико-методичних основ і розроблення науково-практичних рекомендацій щодо модернізації системи регулювання розвитку освіти з метою забезпечення конкурентоспроможності молоді на ринку праці України. Висновки і рекомендації логічно випливають із виконаних досліджень і підтверджуються актами про впровадження результатів дисертації у діяльність органів управління у сфері освіти та в навчальний процес.

Наукова новизна результатів дослідження

До результатів дослідження, що характеризуються суттєвими елементами наукової новизни можна віднести доробки автора концептуального (п. 3.2, п.3.3), методичного (п. 2.2, п. 2.3, п. 3.3) та теоретико-методологічного характеру (п. 1.1, п.1.2, п.1.3), що полягають в поглибленні науково-практичних підходів до регулювання розвитку освіти в системі конкурентоспроможності молоді на ринку праці України та обґрунтуванні напрямів удосконалення регулювання ринку освітніх послуг.

Основні наукові результати, що є елементами наукової новизни, наступні:

- розроблено стратегічні напрями удосконалення організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освітньої системи держави (п.3.2, с. 163-167), розроблені за результатами комплексного аналізу та кластеризації регіонів України за авторським показником рівня розвитку освітнього потенціалу (п.2.2, с. 102-117);

- удосконалені, в частині врахування наявних і потенційних внутрішніх можливостей та ресурсів молоді людини, науково-методичні підходи до визначення складових конкурентного потенціалу молоді в системі державного управління національною економікою (п. 1.2, с. 47-48), що дало змогу виділити складові конкурентоспроможності молоді та виявити чинники, які визначають ефективність процесу формування освітнього і трудового потенціалу молоді (п. 1.2, с. 48-49);

- поглиблено теоретико-методичні засади організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освіти в Україні щодо обґрунтування принципів і форм поєднання державного регулювання та саморегулювання закладів освіти для забезпечення неперервних відтворювальних процесів в освітній галузі (п. 1.3, с. 61-65), що дало змогу визначити методи та інструменти регулювання розвитку освіти в національній економіці, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності молоді на ринку праці України (п. 1.3, с. 73-74);

- удосконалено методичний підхід аналізу соціально-економічного розвитку національної економіки, який ґрунтується на проведенні економіко-математичного моделювання залежності рівня економічної активності та рівня безробіття населення України від тривалості навчання (п. 2.1, с.87-92), що дало можливість визначити стратегічні напрями модернізації державного регулювання розвитку освітньої галузі (п. 3.3, с. 187-188);

- уточнення понятійно-категорійного апарату в частині тлумачення економічного змісту понять: «конкурентоспроможність молоді людини»,

«конкурентний потенціал молоді», «система конкурентоспроможності молоді на ринку праці», «освітній потенціал молоді», (п. 1.1, с. 35, 46, 47)

- розвинуто науково-практичні рекомендації щодо підвищення ефективності організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освіти в національній економіці, що дало змогу виокремити пріоритетні напрями удосконалення регулювання ринку освітніх послуг (п. 3.2, с. 171-182);

- запропоновано інструментарій прогнозування попиту та пропозиції на ринку праці України, що базується на врахуванні слабоструктурованості вхідної інформації про предметну область (п. 2.3, с. 121-137), результати апробації якого враховано при обґрунтуванні науково-практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освіти в національній економіці (п. 3.2, с. 171-172);

- здійснено систематизацію міжнародного досвіду співпраці між закладами освіти та підприємництвом у розвинених країнах та науково-практичні рекомендації щодо його застосування в Україні в частині підвищення мотивації української молоді до здобуття освіти та розкриття і використання її освітнього потенціалу (п. 3.1, с. 142-159);

- розвинуто пріоритети інституційної модернізації системи регулювання розвитку освіти на засадах комплексного ризик-менеджменту з метою консолідації зусиль органів управління освітньою сферою (п. 3.3, с. 192-199).

Практичне значення результатів дослідження

Практична значущість дисертаційної роботи полягає в тому, що основні її положення прийняті до впровадження в діяльність Департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації (довідка № 10-10/898 від 17.05.2019 р.) та відділу освіти Пустомитівської районної державної адміністрації (довідка № 13 від 16.05.2019 р.).

Науково-методичні результати дослідження використовуються у навчальному процесі на економічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання дисциплін: «Теорія прийняття рішень», «Інтелектуальні системи аналізу консолідованої інформації», «Технології менеджменту знань», «Електронне навчання та документообіг» (довідка № 1745-Н від 17.05.2019 р.).

Отримані результати досліджень пройшли апробацію на тринадцятьох міжнародних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, що засвідчує вагомість одержаних результатів.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях та авторефераті

За темою дисертації та результатами дослідження автором опубліковано 22 наукові праці загальним обсягом 6,54 д.а. (особисто автору належать 5,42 д.а.), серед них 8 статей у наукових фахових виданнях України, з яких 5 – у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних та 14 публікацій апробаційного характеру.

Вивчення змісту дисертації, автореферату та публікацій здобувача дає підстави для висновку, що результати дослідження повністю відображені у друкованих працях. Дисертаційна робота і автореферат виконані у відповідності з вимогами до наукових досліджень зазначеного напрямку та рівня. Автореферат у повній мірі відображає зміст дисертації, а викладені в ньому положення і висновки належним чином обґрунтовані та розкриті у дисертації. Характер видань і зміст наукових праць відповідають вимогам фахових видань.

Таким чином, можна стверджувати, що основні результати дослідження Міщук Н.В. у повній мірі оприлюднені до захисту дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

У цілому високо оцінюючи результати дисертаційної роботи, важливо, однак, відзначити наявність дискусійних моментів, що викликають певні зауваження.

1. В п. 1.3 дисертації автор проводить достатньо глибокий критичний аналіз теоретичних підходів до трактування сутності організаційно-економічного механізму (с. 61-65) та організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освіти в Україні (с. 65-71), що дало змогу визначити його структурні елементи (с. 71) та їх функції (с.72). Проте, на наш погляд, доцільно було б більшу увагу приділити методичним засадам досліджуваного питання, оскільки винесені у наукову новизну положення щодо визначених методів та інструментів регулювання розвитку освіти в національній економіці (пункт 3 наукової новизни, с. 18) не є достатньо обґрунтованими (с. 74-75).

2. Відзначаючи високий рівень та інформативність проведеної у роботі кластеризації регіонів України за показниками безробіття населення (п. 2.1, с. 90, рис. 2.7.) та рівнем розвитку освітнього потенціалу (п. 2.2, с.112, табл. 2.4), вважаємо, що її результати доцільно було б враховувати і при розробці стратегічних напрямів удосконалення організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освітньої системи держави.

3. Автором запропонована у роботі (п.2.2, с. 96-101) методика оцінювання освітнього потенціалу регіонів України, проте додаткової аргументації потребує його компонентна структура та підходи, за якими здійснено відбір показників та чинників, що його формують.

4. У п.2.3 дисертації (с. 133-136) автором здійснено прогнозування попиту та пропозиції на ринку праці України за видами економічної діяльності, проте в роботі чітко не визначено коло виконавців та користувачів цих прогнозів, а також механізмів того, як і наскільки адаптивно його результати можуть бути використані і реалізовані у державній освітній політиці.

5. Схвально оцінюючи запропоновані у п.3.2 науково-практичні рекомендації щодо підвищення ефективності організаційно-економічного механізму регулювання розвитку освіти в національній економіці (п. 3.2), вважаємо, що робота виграла б, якби вони (рекомендації) були підкріплені й кількісними оцінками їх ефективності.

Проте, наведені дискусійні положення і недоліки істотно не знижують загальну позитивну оцінку дисертації.

Загальний висновок

Дисертація Міщук Наталії Володимирівни є завершеною науковою працею, в якій отримані нові наукові положення та рекомендації, спрямовані на вдосконалення організаційно-економічного регулювання розвитку освіти в системі конкурентоспроможності молоді на ринку праці України в сучасних ринкових умовах господарювання. Зміст дисертаційної роботи відповідає обраній темі, забезпечує досягнення поставленої мети і завдань дослідження.

За актуальністю теми проведеного дослідження, науковою новизною, обґрунтованістю, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів подана дисертація відповідає чинним вимогам, які ставляться до кандидатських дисертацій і відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

За змістом і оформленням дисертаційна робота на тему «Організаційно-економічне регулювання розвитку освіти в системі конкурентоспроможності молоді на ринку праці України» відповідає вимогам МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук у відповідності з пунктами 9, 11, 12, 13 і 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567 (із змінами та доповненнями), а її автор,

Міщук Наталія Володимирівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доцент кафедри економічної кібернетики
Рівненського державного гуманітарного
університету,
кандидат економічних наук

О. П.

О.С. Пляшко

РДГУ
Підпис *Пляшко О.С.* завідувач
Добров відділу загального відділу
Ки.Семіш *М.О. Сидорчук*
16 10 19

